

KONTROLLUTVALGET I GRUE KOMMUNE

REVIDERT PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON

**FOR
GRUE KOMMUNE**

2023-2024

Utarbeidet av Konek Øst IKS
Behandlet i kontrollutvalget 29.11.22
Vedtatt i kommunestyret 12.12.22, sak 074/22

1 Innledning

1.1 Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Ifølge kommuneloven § 23-2, litra c er det kontrollutvalgets ansvar å påse at kommunens virksomhet, og selskaper kommunen har eierinteresser i, blir gjenstand for forvaltningsrevisjon. Kommuneloven § 23-3 første ledd definerer forvaltningsrevisjon som å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak. Forvaltningsrevisjon kan også innebærer regeletterlevelse.

I følge merknadene til bestemmelsen, jf. Prop. 46 L vil forvaltningsrevisjon for eksempel kunne gå ut på å vurdere om ressursene brukes til å løse oppgaver i samsvar med kommunestyrets vedtak, herunder de *forutsetningene* som vedtaket bygger på. Videre kan forvaltningsrevisjon også gå ut på å vurdere om resultatene til virksomheten er i tråd med målene som er satt, og om ressursbruken og virkemidlene er effektive med tanke på å oppnå målene.

Forvaltningsrevisjonen er med andre ord et viktig verktøy for kommunens øverste politiske organ, for å føre tilsyn og kontroll med kommunens totale forvaltning og de resultater som oppnås. Forvaltningsrevisjon søker også å avdekke forbedringspotensialer i virksomhetene og ønsket er at resultatene av forvaltningsrevisjon har en positiv effekt på organisasjonsmessig læring og utvikling.

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring, jf. kommuneloven § 23-4 første ledd. Gjennomføring av eierskapskontroll er også en viktig del av kontrollutvalgets oppgaver og ansvar.

1.2 Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner, jf. kommuneloven § 23-3 annet ledd. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper. Hensikten er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter.

Kontrollutvalget skal også minst én gang i valgperioden, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres, jf. kommuneloven § 23-4 annet ledd. Denne skal også baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunes eierskap og hensikten er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll. Ofte kombineres en forvaltningsrevisjon av kommunens selskaper med en eierskapskontroll av selskapet.

Kontrollutvalget i Grue behandlet Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2021-2024 i møte 17.11.20, sak G-66/20. Planen ble endelig behandlet og følgende ble vedtatt i kommunestyret 15.2.21, sak 012/21:

1. Kommunestyret ønsker følgende plan for forvaltningsrevisjon i prioritert rekkefølge:
 - Ny vekst og kompetanse, med forbehold om fellesprosjekt med Nord-Odal og Kongsvinger kommune
 - Solør Renovasjon, med forbehold om fellesprosjekt med Åsnes og Våler
 - IKT-sikkerhet (med forbehold om fellesprosjekt)
 - Psykiatri/rus – oppfølging av ivaretagelse av barn og unge
 - Måloppnåelse og oppfølging av kommuneplanarbeidet
2. Kontrollutvalget vurderer behovet for en revidering av planen i 2022
3. Kommunestyret ønsker ikke å delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen ihht. kommuneloven § 23-3, tredje ledd. Dersom det oppstår endringsbehov underveis i perioden kan kontrollutvalget fremme sak om endring i planen for politisk behandling i kommunestyret.

Nå legger kontrollutvalget frem et forslag til en revidert plan for forvaltningsrevisjon i tråd med forutsetningene. Ettersom kontrollutvalget ikke er delegert myndighet til å gjøre endringer i planen, oversendes utvalgets forslag til behandling og endelig vedtak i kommunestyret.

2 Revidert plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for perioden 2023-2024

2.1 Bakgrunnsfakta og innspill til aktuelle prosjekter

Statsforvalterens kommunebilder bygger på tilgjengelig KOSTRA- og annen nasjonal statistikk, tilsyn, økonomiforvaltning og kommunedialog. Kommunebildet de presenterer, er et sammendrag av hvordan de oppfatter status og utfordringer på sentrale fagområder i kommunen der de gjennomfører tilsyn eller er tillagt et ansvar i lov eller forskrift.

Statsforvalterens kommunebilder for 2022: Fire fagområder er merket med **rødt** (dvs. sårbare områder innen kompetanse, kapasitet og kvalitet), og det er *Rus og psykisk helse, Sosiale tjenester, Barnehage og opplæring* og *Miljø (vannforvaltning og forurensning)*. Mange fagområder er markert med **gult** (områder med forbedringspotensiale innen kompetanse, kapasitet og kvalitet), og det er *Barnevern, Helse og omsorg, Fastlegesituasjonen, Landbruk, Jordvern, Kommuneøkonomi og Samfunns- og arealplanlegging*.

I årets Kommunebarometer havner kommunen samlet sett, litt under midten av tabellen. På temaet *Saksbehandling* får Grue en 317. plass. De scorer spesielt dårlig på saksbehandlingstid, men det er flere undertemaer som mangler rapporteringstall. Kommunen kommer også veldig dårlig ut når det gjelder *Helse*. Dekning av helsesykepleiere målt mot antall småbarn er langt under landsgjennomsnittet. Medisinbruken er også høy. *Sosialtjenesten* har bedret seg noe fra barometerets tall fra 2021, men er fortsatt merket rødt med en 281. plass. De unge mottakerne går lenge på stønad, det er hele 12,2 % som har mottatt sosial stønad blant de unge og den andel som etter søknad får tildelt kommunal bolig er også mye lavere enn landsgjennomsnittet (58 % mot 79 %).

Vi har innhentet innspill fra kommunedirektøren og ordføreren:

- Når det gjelder oppfølging av politiske saker har administrasjonen sakkert noe akterut. Oversikten er god og vi har et godt system, men oppfølgingen er svakere. Mye handler om kapasitet. Utfordringene kan relateres til prosjektet om måloppnåelse og oppfølging av kommuneplanarbeidet som er med i den vedtatte planen.
- *Økonomi og økonomistyring* – Grue har sine utfordringer, men får se hva som kommer ut av VÅG-prosjektet. Her «slår man inn åpne dører» ved en forvaltningsrevisjon, men kan jo likevel være noe å hente ved å undersøke nærmere hvor problemene ligger.
- *Sosialtjenesten* – kanskje blir dette en del av samskapingskonferansen til våren. Det er mange unge uføre i Grue, men tror likevel det er andre temaer som er viktigere når det gjelder driften av kommunen.
- *Barnevern* – et fellesprosjekt med Våler og Åsnes? Føler ikke vi har den dialogen vi burde ha med vertskommunen Åsnes. Usikker om kommunen er klar for Oppvekstreformen. Et slik prosjekt ville også få politisk støtte.

Forslag til plan er også oversendt Revisjon Øst IKS for innspill: Revisjon mener at både *barnevern* og *økonomi* er interessante prosjekter, og det kan være vanskelig å prioritere mellom dem. Revisjon mener likevel at barnevernprosjektet bør trekkes frem selv om det må bli et fellesprosjekt med vertskommunen og evt. Våler. Kan også være av interesse med et oppfølgingsprosjekt knyttet til *sykehjemmet* når det gjelder kommunens oppfølging av tilsyn fra Statsforvalter og revisjons gjennomgang i 2019/2020.

Kontrollutvalget har på denne bakgrunnen vurdert om det er behov for endringer av planen.

2.2 Vedtatt plan og forslag til prosjekter 2023-2024

I tabellen/oversikten nedenfor har vi tatt med det som ble vedtatt av kommunestyret i 202, med en oversikt over hva som er gjennomført, hva som eventuelt er foreslått utsatt/tatt ut og nye forslag, basert på vurderingen som nevnt ovenfor. Etter de ressursene som er avsatt til forvaltningsrevisjon i Grue kommune, kan vi ikke forvente mer enn ett til to prosjekter pr. år. Etter denne oversikten følger kontrollutvalgets forslag til utvalgte prosjekter for 2023-2024.

Områder	Forslag prosjekter (temaer)	
Selskap	<p>Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av Ny vekst og kompetanse</p> <p>Fellesprosjekt med de øvrige eierne i selskapet</p>	Gjennomført
Selskap	<p>Solør Renovasjon</p> <p>Ble enighet med de øvrige eierkommunene om en mindre undersøkelse om gebyrfastsetting</p>	Gjennomført
Administrasjon og styring (overordnet)	<p>IKT-sikkerhet</p> <p>IKT-området er et komplisert område hvor det kreves mye ressurser og kompetanse for å holde tritt med utviklingen. IKT-sikkerhet er også et område som det har vært avdekket mangler på i andre kommuner. Dette er et omfattende område og kan bl.a. omfatte tilganger/avganger, fysisk sikkerhet (brann, vannskade, låsing osv.) og at systemene fungerer som de skal. Dette er et viktig område for alle kommunene og vi mener at dette bør prioriteres i perioden. Grue kommune hadde dette prosjektet i sin plan for forrige planperiode, men den ble prioritert bort på grunn av både bestillingen av gjennomgangen av utbyggingen av rådhuset og på sykehjemmet.</p> <p>Et mulig IKT-prosjekt kan ha følgende problemstillinger:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvilke IT-sikkerhetstiltak har kommunen etablert? 2. Tilfredsstiller sikkerhetstiltakene lov, forskrift og regelverk? <ol style="list-style-type: none"> a. Sikkerhetskopiering av data b. Personvern c. Kriseløsninger mv. 3. I hvilken grad fungerer de fastlagte rutinene rundt IKT-sikkerhet i praksis? <p>Men også andre problemstillinger kan være aktuelle. Dette vurderes når det er aktuelt å bestille forvaltningsrevisjonen.</p>	Ikke gjennomført
Helse og velferd	<p>Psykatri/rus –</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kontrollutvalget viser til plan for forvaltningsrevisjon for 2021-2024 og vedtar oppstart av et forvaltningsrevisjonsprosjekt knyttet til Rus og psykisk helse i Grue kommune. 2. Prosjektet har følgende problemstilling: <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvordan sikrer grue kommune at tjenestetilbudet innen rusomsorgen og psykisk helsetjenester er i tråd med lovverk og statlig føring? 2. I hvilken grad sikrer Grue kommune at pasienter/brukere innen rusomsorgen og psykisk helsetjenester får et helhetlig og koordinert tilbud? 3. Etterlever Grue kommune de krav som stilles til brukermedvirkning på området? 	Bestilt – leveres mars 2023

Områder	Forslag prosjekter (temaer)	
	3. Kontrollutvalget ber om at revisjonen prioriterer både barn og ungdom og voksne i arbeidet med rapporten.	
Samfunn og næring	<p>Måloppnåelse og oppfølging av kommuneplanarbeidet og politiske vedtak</p> <p>Kommuneplanens samfunnsdel tar utgangspunkt i fire områder, kultur, natur og kunnskapsbasert næringsutvikling, energi og miljø, og folkehelse.</p> <p>Det kan være aktuelt å vurdere i hvilken grad kommuneplanens målsettinger følges opp med delmål og tiltak for å nå målene. Et slikt prosjekt vil først være aktuelt helt på slutten av perioden, etter at en oppdatert plan er vedtatt.</p> <p>Administrasjonens evne til oppfølging av politiske vedtak kunne også vært del av et slikt prosjekt.</p>	Ikke gjennomført
Administrasjon og styring	<p>Økonomi og økonomistyring</p> <p>Kommunens økonomi må sies å være anstrengt. Det som er spesielt viktig, er å ta inn over seg de utfordringene som kommer i de nærmeste årene.</p> <p>Noen av de følgende problemstillinger kan være aktuelle i en slik forvaltningsrevisjon.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. I hvilken grad er kommunens demografiske og økonomiske utfordringer synliggjort i kommunens økonomiplan? 2. I hvilken grad har Grue kommune tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å utøve god økonomistyring? 3. I hvilken grad bidrar budsjettprosessen i Grue kommune til et realistisk budsjett og grunnlag for god økonomistyring? 4. Hva gjør kommunen for å skaffe seg oversikt over aktuelle tilskuddsmidler? 5. I hvilken grad er budsjettoppfølging hensiktsmessig for å oppnå god økonomistyring i samsvar med gjeldende regelverk? 6. I hvilken grad er etablerte rutiner for rapportering for å oppnå god økonomistyring? 7. I hvilken grad blir det rapportert i samsvar med etablerte rutiner? 8. I hvilken grad er innholdet i rapporteringen hensiktsmessig for å oppnå god økonomistyring? <p>Men også andre problemstillinger kan være aktuelle. Dette vurderes når det er aktuelt å bestille forvaltningsrevisjonen.</p>	Nytt forslag
Helse og velferd	<p>Barnevern – oppvekstreformen og samhandling</p> <p>I 2009 inngikk Grue kommune et samarbeid med Åsnes og Våler og er nå del av Solør Barneverntjeneste. Vertskommune er Åsnes.</p> <p>Barnevernreformen, også kalt oppvekstreformen, trådte i kraft 1. januar 2022. Kommunene får økt faglig og økonomisk ansvar for barnevernet. Det overordnede målet med reformen er et bedre barnevern, der tjenestetilbudet skal kunne tilpasses lokale behov. Hvor godt forberedt er Solørkommunene på å imøtekomme reformens incentiver om bedre forebygging og samarbeid på tvers av tjenester.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan fungerer samarbeidet i Solør Barneverntjeneste? • Får barn og deres familier de tjenester de har behov for? • Er kommunene beredt på de økonomiske konsekvensene av reformen? • Har kommunene en løpende dialog mellom politisk, administrativ og faglig ledelse om styring, strategiske valg og 	Nytt forslag

Områder	Forslag prosjekter (temaer)	
	ressurser i barneverntjenesten, som en del av det helhetlige forebyggende arbeidet med barn og unge i kommunen? En slikt prosjekt vil kun være aktuelt som et fellesprosjekt med Åsnes og Våler.	
Helse og velferd	Oppfølgingsprosjekt sykehjemmet Hvordan kommunen har fulgt opp Statsforvalterens tilsyn og tidligere forvaltningsrevisjon	Nytt forslag

Ut fra en samlet vurdering foreslår kontrollutvalget følgende prosjekter for 2023-2024:

Områder	Forslag prosjekter (temaer)	Prioritet (år)
Administrasjon og styring	IKT-sikkerhet	2023
Helse og velferd	Barnevern – oppvekstreform og samhandling Under forutsetning som fellesprosjekt med Åsnes og Våler	2023
Administrasjon og styring	Økonomi og økonomistyring	2024

Det fremmes ingen forslag om revisjon/eierskapskontroll for selskap.

Forslag til revidert plan ble sendt kommunestyret for endelig behandling. Kommunestyret behandlet saken i sitt møte 12.12.22. Kommunestyrets vedtak i sak 074/22 lyder:

*Revidert plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for 2023-2024 godkjennes.
Foreslår at plan for IKT sikkerhet prioriteres for forvaltningsrevisjon, som også kan være en intern bestilling.*

2.3 Rapportering av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Revisor skal rapportere fortløpende til kontrollutvalget om resultater av gjennomført forvaltningsrevisjon, jf. kommuneloven § 24-2 *Revisors ansvar og myndighet*. Videre er kontrollutvalget pålagt ansvar for å rapportere til kommunestyret, jf. kommuneloven § 23-5.

Med mindre kommunestyret vedtar spesielle bestemmelser for når og hvordan denne rapporteringen skal foregå, er det opp til kontrollutvalget å finne en hensiktsmessig form og frekvens på dette. Rapport og resultater fra det enkelte forvaltningsrevisjonsprosjekt legges fortløpende frem for kommunestyret. I tillegg gis en samlet oversikt om bestilte og gjennomførte forvaltningsrevisjoner - og hvordan de er fulgt opp, i kontrollutvalgets årsrapport.

Hvis forutsetningene skulle endre seg, kan kontrollutvalget foreslå endringer i planen. Dette kan bl.a. være at kommunen igangsetter en omorganisering på et område som er valgt for forvaltningsrevisjon eller at Statsforvalteren skal gjennomføre tilsyn på samme området.

Kirkenær, 29.11.22

Stein Bruno Langeland (sign.)
leder av kontrollutvalget

Anne Haug (sign.)
daglig leder
Konsek Øst